

## **Тема № 8. Розвиток соціально-емоційних навичок та умінь подолання стресу через гру**

### **Цілі тренінгу:**

- усвідомлювати значення соціально-емоційних навичок для підтримки благополуччя дітей;
- фасилітувати активності, спрямовані на розвиток соціально-емоційних навичок;
- створити план імплементації ігрових активностей для розвитку соціально-емоційних навичок в освітній процес.

Війна та життєві труднощі впливають на соціально-емоційний стан дітей, а такі активності, як-от: «Пантоміма», можуть допомогти відновити та розвинути соціально-емоційні навички. Переїзд з одного регіону в інший чи навіть закордон, всі лиха, яких зазнали діти під час війни, можуть перевантажувати їхню психіку і погіршити здатність розуміти, сприймати та відтворювати емоції у здоровий спосіб.

Порушення, які стосуються соціально-емоційних навичок, можуть значно впливати на дітей, включаючи їхнє здоров'я, академічне навчання в коротко-, середньо-, довгостроковій перспективі. За допомогою цілеспрямованих активностей на розвиток соціально-емоційних навичок, безпечного середовища, яке сприяє формуванню позитивних взаємин між дітьми, педагог може покращити їхній емоційний стан. Це допоможе дітям в подальшому справлятися з будь-якими негараздами в житті, контролювати свої емоції та долати стрес.

Дослідження доводять, що розвинені соціально-емоційні навички позитивно впливають на загальний стан дітей, наприклад, допомагають зменшувати агресивну чи антисоціальну поведінку, сприяють кращому зосередженню увагу, покращують результати академічного навчання тощо.

Найефективніше розвиток та покращення соціально-емоційних навичок відбувається за допомогою:

- безпечного середовища та здорових взаємин з іншими;

- чіткого розуміння педагогами / дорослими навичок, які розвиваються у дітей під час взаємодії;
- свідомого спрямування освітнього процесу на розвиток конкретних умінь (як в активності «Пантоміма»);
- рефлексій педагогів і дітей щодо вмінь і навичок та їх використання у реальному житті.

Перераховані вище критерії потрібно враховувати під час розвитку соціально-емоційних навичок.

Активності, спрямовані на розвиток соціально-емоційних навичок, повинні включати п'ять характеристик ігрового досвіду навчання: радісну, значущу, соціальну, мотивуючу, активну.

Наприклад:

- Якщо процес взаємодії приносить дітям **задоволення, радість**, це дозволяє дітям краще сконцентрувати увагу, бути цілеспрямованими й активно включеними в процес. У дітей краще формуються навички, коли вони отримують насолоду від спілкування з однолітками, опанування тем і завдань, які їх цікавлять тощо.

- Коли діти усвідомлюють, що процес взаємодії є **значущим** для них, це мотивує їх використовувати вже набуті знання й вибудовувати зв'язки між теорією і практикою.

- Позаяк діти завжди прагнуть **соціальної** взаємодії, вони отримують задоволення від перебування з оточенням завдяки обміну думками, обговоренню ідей, спільному пошуку рішення на виклики. Окрім того, завдяки соціальній характеристиці ігрового досвіду навчання, діти формують більш глибокі та міцні взаємини. Співдія з іншими не просто сприяє розвитку дітей, а і є ключем до нього.

- Коли дитина перебуває у процесі пошуку, пропонує власні рішення, досліджує й відкриває нове для себе, діяльність стає для неї **мотивуючою**. Тому будь-який процес взаємодії має надавати дітям можливість експериментувати й випробовувати ідеї та рішення і у такий

спосіб проявляти агентність.

- Коли дитина **активно** включена у процес і фізично, і ментально, це дозволяє дитині покращити пам'ять, розвинути самоконтроль, наприклад, уміння не відволікатися, що є необхідним для процесу пізнання загалом. Саме тому важливо, щоб кожна дитина була активним учасником процесу пізнання, а не пасивним спостерігачем.

Окрім збірки ігрових активностей «P.O.W.E.R.», можемо використовувати ідеї для взаємодій із дітьми з безкоштовних курсів на платформі «FutureLearn», а саме: [«Як справлятися зі змінами: соціально-емоційне навчання через гру»](#) та

[«Соціальне навчання та взаємодія в закладі освіти: навчання через гру для успішного майбутнього»](#).

### **Ключові акценти:**

- Окрім позитивних і міцних взаємин одне з одним, дітям під час війни чи інших життєвих труднощів потрібна психологічна витривалість, стійкість. Саме тому розвиток соціально-емоційних навичок – важлива частина підтримки благополуччя дітей.

- За допомогою ігрових активностей, які моделюють певні виклики, можна допомогти дітям сформувати відповідні реакції чи поведінку, які потенційно будуть використані в реальному житті. Створення безпечного сприятливого середовища для розвитку соціально-емоційних навичок може покращити психологічну стійкість.

- Соціально-емоційне навчання також допомагає відновити здорове функціонування психіки, що сприяє подальшому успішному академічному навчанню.

Навчання через гру не лише мотивує дітей до процесу взаємодії, а й допомагає ефективніше розвивати широкий спектр навичок.